

Пустовой В.В., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

Пелипенко О.О., студент,
Запорізький національний університет, м. Запоріжжя
Науковий керівник: Гусар О. А., к.ю.н.

ОРГАНИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ЯК СИСТЕМНЕ УТВОРЕННЯ

Найважливішим елементом механізму державного управління виступає система органів виконавчої влади як провідний об'єкт трансформаційних змін у ході проведення в Україні адміністративної реформи [1, с. 3]. В загальному вигляді сучасну систему органів виконавчої влади можна представити як сукупність таких державних органів, які формуються на основі конституційних положень про державний устрій і наділяються державою владними, виконавчо-розпорядчими, організаційно-управлінськими повноваженнями, діють на основі прийнятих положень, що встановлюють їх правовий статус, і здійснюють компетенцію, що належить їм в галузі економіки, господарства, соціального життя, культури, адміністративно - політичної діяльності, використовуючи при цьому оптимальні форми і методи управління [2].

Апарат державного управління як система органів включає більш прості складові частини, які також є системами (а щодо апарату в цілому - підсистемами). Останні, в свою чергу, складаються з інших, ще простіших систем, які також можна поділити на «елементи», кожний з яких представлений як самостійний орган виконавчої влади і тому, завдяки цьому, апарат визначається саме як система органів виконавчої влади [3, с. 206].

В.Б. Авер'янов вважав, що саме поняття — система органів щодо гілки виконавчої влади має принаймні потрійне смислове навантаження. Воно, по-перше, фіксує відокремленість певної групи державних органів, що входять до конкретної системи, від усіх інших органів. По-друге, окреслює цілком визначений суб'єктний склад даної системи. По-третє, підтверджує наявність у сукупності цих суб'єктів (державних органів) певних ознак, притаманних соціальним системам, зокрема таких, як єдність цільового призначення, функціональна самодостатність, ієрархічність внутрішньої організації, субординаційність взаємозв'язків між структурними ланками тощо. Найбільш наочно щодо системи органів виконавчої влади реалізовано перший аспект, що досягнуто шляхом виділення в Конституції органів виконавчої влади серед органів державної влади. Другий аспект реалізовано шляхом об'єднання всіх ієрархічних рівнів органів виконавчої влади в розділі 6 Конституції та досить повного

врахування специфічності відношення поста Президента до виконавчої гілки влади, який віднесений до вказаної гілки функціонально, а не структурно. Щодо третього аспекту, то в основу управлінської вертикалі покладено модель своєрідного — складного центру, який складається з двох функціонально поєднаних суб'єктів – Президента і Кабінету Міністрів України.

Система органів виконавчої влади складається з частин (ланок). Якщо сама система базується на спільності об'єднаних органів, що покликані здійснювати виконавчо-розпорядчу діяльність, то поділ її на ланки здійснюється на підставі відмінностей, що існують в обсязі та характері компетенції, територіальних масштабах діяльності, порядку формування, методів прийняття рішень.

Кожна система містить в собі певний механізм побудови та наділена специфічними ознаками. По-перше, система органів виконавчої влади перебуває в певних організаційно-правових зв'язках із системами інших державних органів, які уособлюють собою державний механізм. По-друге, в системі органів виконавчої влади виникають своєрідні внутрішньо-організаційні зв'язки між нижчестоящими і вищестоящими органами – розпорядництво та підпорядкованість [4, с. 33].

Численні та різноманітні органи виконавчої влади утворюють відповідну систему, ефективність діяльності якої залежить від ступеня впорядкованості, організованості, злагодженості в усіх ланках. У єдину систему їх об'єднує зміст діяльності – виконавчо-розпорядчий і спільна основа заснування (утворення) – державна власність [5, с. 76-77].

Спосіб взаємозв'язку між органами системи влади може бути різним, але обов'язково таким, що забезпечує єдність і цілісність. При цьому необхідно враховувати, що система виконавчої влади має внутрішню та зовнішню сторони свого функціонування.

Внутрішня сторона розкриває її будову, і їй притаманні такі два головні елементи. По-перше, в системі виконавчої влади, як і в будь-якій соціальній системі, існує діалектичне поєднання об'єктивних і суб'єктивних факторів. Система, з одного боку, є суб'єктивною, оскільки вона створюється людським інтелектом для досягнення цілей, з іншого боку, вона є об'єктивною, оскільки ґрунтується на духовній і матеріальній культурі, що детермінує і потреби суспільства, і способи їх реалізації. По-друге, в системі виконавчої влади поєднано статичні та динамічні елементи; вона містить у собі соціальні структури, систему суспільних відносин, функціонування соціальних інститутів, поведінку людей, залучених до виконання поставлених завдань, при цьому включно з реалізацією повноважень органів державної влади.

Зовнішня сторона системи виконавчої влади характеризує її взаємозв'язок з цілями, та відображається в формах, методах і засобах її досягнення.

Отже, органи виконавчої влади – це не просто спільність однорідних одиниць, а цілісна система, тобто така сукупність, у якій усі складові частини (окремі органи та їх структурні підрозділи) є взаємопов'язаними й водночас складають самостійні підсистеми з своїми особливостями структури, функцій, компетенції.

Література

1. Авер'янов В.Б. Система органів виконавчої влади України: проблеми реформування // Адміністративна реформа в Україні: шлях до Європейської інтеграції: зб. наук. пр. – К.: ООО – АДЕФ-Україна, 2003. – С. 42-45.

2. Бахрах Д.Н. Административное право: учебник / Д.Н. Бахрах, Б.В. Россинский, Ю.Н. Стариков. -2-е изд., изм. и доп. – М.: Норма, 2005. – 800 с.

3. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. – 592 с.

4. Макаренко А.В. Державний комітет у системі органів виконавчої влади: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / А.В. Макаренко. – К., 2002.

5. Адміністративне право України: підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, О.В. Дьяченко та ін.; за ред. Ю.П. Битяка. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 544 с.

УДК 342.942(043.2)

Рошук М.В., аспірантка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Сопілко І.М., д.ю.н., доцент

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ: ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ ТА ПЕРЕДУМОВИ

Сьогодні одним із пріоритетів розвитку України як незалежної, демократичної, соціальної та правової держави є розвиток інформаційного суспільства, в якому кожен громадянин має можливість створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися та обмінюватися ними. Значне місце в формуванні інформаційного суспільства займає впровадження електронного урядування яке власне і є інструментом його розвитку та сприяє створенню умов для відкритого і прозорого державного управління.

Електронне урядування (ЕУ) - форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на